

HARPUT'UN KORE SAVAŞI KAHRAMANI: ALBAY CELAL DORA

Doç. Dr. Mehmet GÜNEŞ*

GİRİŞ

İkinci Dünya Savaşından sonra sorunlu bir bölge olarak savaşın galipleri arasında paylaşılamayan Kore yarımadası, 38nci paralel çizgisi ile ikiye ayrılmış ve üzerinde ABD tarafından 15 Ağustos 1948'de güneyde "Demokratik Kore Cumhuriyeti" adıyla ve S.S.C.B tarafından ise 12 Eylül 1948'de kuzeyde "Komünist Kore Halk Cumhuriyeti" olarak iki ayrı devlet kurulmuştur. Kurulan bu iki devlet arasında da 38.paralel sınır kabul edilmiştir.² Bölgede geçici tesis edilen barış, Kuzey Kore kuvvetlerinin 25 Haziran 1950 Pazar günü 38.paralelden Güney'e doğru saldırıya geçmesi ile tehlikeye girmiştir. Aynı gün toplanan BM Güvenlik Konseyi, Kuzey Kore'yi saldırgan ilan ederek, saldırıyı hemen durdurmasını ve Kuzey Kore'nin 38.paralelin kuzeyine çekilmesini istemiştir.³ Ayrıca ABD, BM Güvenlik Konseyi'ne yeni bir karar taslağı sunarak Kuzey Kore'nin silahlı saldırısına son verecek şekilde Kore Cumhuriyeti'ne yardım götürülmesi için üye devletlere tavsiyede bulunulmasını istemiştir. Güvenlik Konseyinde bu karar tasarısı, yedi olumlu oy ile kabul edilmiş ayrıca Sovyetler Birliği temsilcisinin Çin'in BM'de temsil edilmemesini protesto ederek, Güvenlik Konseyi toplantılarına katılmamasından dolayı bu kararı veto etmesi de mümkün olmamıştır. Güvenlik Konseyi'nin 25 Haziran'da acil ateşkes için aldığı çözüm önerileri, bütün BM üyesi ülkeler ile Kuzey ve Güney Kore'ye de bildirilmiştir.⁴ Neticede BM Genel Sekreteri, 28 Haziran 1950'de, alınan kararı üye devletlere bildirerek, Güney Kore'ye ne kadar ve nasıl yardımda bulunacaklarını bildirmelerini isteyen bir çağrı yapmıştır. BM'nin o dönem üyesi olan 56 devlete yaptığı yardım çağrısına, S.S.C.B., Çekoslovakya ve Polonya dışında 53 ülke prensip olarak Türkiye dâhil 16 devlet asker göndermek, 5 devlet para ve sağlık yardımı yapmak, 40'tan fazla devlette çeşitli yardımlarda bulunmak üzere olumlu cevap vermişlerdir.⁵ Türkiye'nin asker talebine olumlu yanıt vermesinin sebepleri arasında SSCB tehdidi karşısında NATO'ya girme isteği, dış politikada daha aktif olma arzusu ve 2nci Dünya Savaşında yer alamayıp ekonomik ve siyasi açıdan geride kalmanın verdiği rahatsızlık gösterilmektedir. Türkiye'nin asker gönderme

*Ufuk Üniversitesi, dr.megunes@gmail.com

² Oral Sander, *Siyasi Tarih 1918-1994*, 8.Baskı, Ankara 2000, s.247,

³ İbrahim Artuç, *Kore Savaşlarında Mehmetçik*, Kastaş Yayınları, İstanbul 1990,s.33.

⁴ Ercan Haytoğlu, "Kore Savaşı ve Denizli Kore Şehitleri ile Gazileri", *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Yıl:2002 (1) Sayı:11, ss.76-115, s.80.

⁵ Haytoğlu, agm, s.81.

kararı, toplumda çeşitli tartışmalara sebep olmuş ve farklı gruplar arasında aykırı görüşler dile getirilmiştir.⁶

Yaşanan çeşitli tartışmalar arasında Türkiye gerekli askeri Birliği oluşturarak Kore'ye göndermek üzere çalışmalar yaparken Türkiye'nin Kore savaşlarına ait yıllarca sürecek olan macerası da başlamıştır. Bu savaşlarda Türk Ordusunun kahramanlıkları ve üstün savaş yeteneği savaşı izleyen tüm dünyayı etkilemiştir. Üstün savaş vasfı ve komutanlık yetenekleri ile büyük başarılarla imza atan ve cephede bizzat Türk askerinin yanında mücadele eden bir subayın ismi ise hem Türk Birliğinde ve hem de savaştan diğer yabancı birlikleri içerisinde hep ön plana çıkmıştır. Bu kahraman komutan, Albay rütbesinde Türk Birliğinin 241nci Alayını kuran, yetiştirip eğiten ve savaşa ilk safhada başında katılarak komuta eden hem düşmanı ve hem de diğer bütün zorlukları yenen Harput'lu şehit Yüzbaşı Tahir'in oğlu Celal Dora'dır.

Bu akademik çalışmanın amacı yukarıda değinilen Kore savaşların gelişimi ve sonuçlarını detaylı olarak incelemek değil, bu savaşlarda ilk aşamada görev alan ve üstün başarılar gösteren Türk Tugayının asli Birliği 241nci Alayın Komutanı Harputlu büyük asker Albay Celal Dora'nın şimdiye kadar hiçbir araştırmada konu yapılmamış olan hayatını, öğrenim ve askerlik geçmişini ve başarıları ile değer kattığı Harput'a olan bağlılığını ve sevgisini ortaya koymaktır. İçinde yaşadığı Harput'a olumlu değer katan Celal Dora başarı ve çalışmaları ile incelenmeyi hak etmektedir. Bunun için ilk olarak Harput'lu büyük kahraman Albay Celal Dora'nın doğduğu ve büyüdüğü yer olan Harput'taki geçmişinden bahsetmek gerekecektir.

1.CELAL DORA'NIN ÖĞRENİM, ASKERLİK VE SİYASİ HAYATI

Celal Dora, 1902 (Rumi 1318) yılında Harput'un Meydan mahallesi-ndeki evlerinde dünyaya gelmiştir.⁷ Annesinin adı Hayriye Hanımdır. Celal Dora'nın babası ise doğumundan üç yıl sonra 1905 yılında isyan eden Araplara karşı yapılan Yemen muharebelerinde⁸ şehit düşen Çemişgezekli Piyade Yüzbaşı

⁶ Örneğin Diyanet İşleri Başkanı Ahmet Hamdi Akseki'de 25 Ağustos'ta basın toplantısı yaparak karar lehinde değerlendirme yapmıştır. Daha sonra Diyanet İşleri Başkanlığı, Kore harekâtına katılmanın "Cihad" olduğundan, bu savaşta hayatını kaybedenlerin "şehit" olacakları fetvasını vermiştir. Bkz. Mim Kemal Öke, *Unutulan Savaşın Kronolojisi Kore, 1950-53*, İstanbul 1990, s.71. Diğer yandan Behice Boran'ın başkanı, Adnan Cemgil'in Genel Sekreteri olduğu 12 Mayıs 1950'de kurulan "Türk Barışsever Cemiyeti" kararı şiddetle protesto ederek bir bildiri yayımlamıştır. Bkz. Metin Toker, *Demokrasimizin İsmet Paşa'lı Yılları 1944-1973, DP'nin Altın Yılları 1950-1954*, 2. Basım, Ankara, 1991, s. 81.

⁷ 1867'ye kadar eyalet durumunda bulunan Harput, Sultan Abdülaziz'in tahta çıkışının 5. yılında Hacı Ahmed İzzet Paşa devrinde buraya tayin edilen Vali İsmail Paşanın teklifi ile 1867 yılında "Mamuratül-aziz" adını almıştır. 1875'de Müstakil Mutasarrıflık, 1879'da da tekrar vilayet olmuştur.

⁸ Yemen halkının büyük kısmı Zeydiye mezhebinden olup Zeydi imamları Osmanlı padişahını halife olarak tanımamaktadır. O dönem nüfusu yaklaşık 4 milyon civarında olan Yemen'de İmam Hamidüddin'in 1904 yılında ölümü üzerine yerine oğlu Yahya geçmiş ve Yahya, imamlığa geçmesinden kısa bir süre sonra isyan ederek Yemen'deki şehirler birer birer eline geçirmiştir. Bu isyanı bastırmak amacıyla, 1905 yılında merkezi San'a olan 7. Ordu

Tahir Efendidir.⁹ Küçük yaşta yetim kalan Celal Dora'nın dört kız ve üç erkek kardeşi bulunmaktadır. Harput'taki aile lakapları Çemişgezekli zadelere aittir.¹⁰

Celal Dora, İlk tahsiline Harput'ta Zaferiye ilkokulunda¹¹ 1906 yılında başlamıştır. Bu okulu tamamlayınca; “gerek şehit çocuğu olması dolayısıyla ve gerekse aile muhitinde yetişme tarzı icabı onda, askerlik mesleğine karşı yenilmez bir arzu belirmeye başlamış ve subay olmak emeliyle Elazığ'daki askeri kendi karakterine uygun bu muhite intibak ederek idareci subay ve öğretmenlerinin takdir ve sevgilerini kazanarak muvaffakiyetle tahsiline devam etmiştir.”¹² Celal Dora, başarı ile tamamladığı ilkokul sonrasında orta tahsiline ise 1910 yılında Elazığ Askeri Rüştiyesinde (Ortaokulunda)¹³ başlamış ve

birlikleri kâfi gelmeyince, 4. ve 5. Ordu birliklerinden takviye alınmıştır. Bir ara Yemen'deki Osmanlı ordusunun genel kuvvet toplamı 114 tabura kadar yükseltilmiştir. Bu ordular içerisinde Osmanlı'nın o dönem mevcut olan yedi ordusundan biri olan ve Merkezi Erzincan olan 4. Ordu, Osmanlı Devleti'nin en geniş muntkaya sahip ordusu olup Trabzon, Sivas, Erzurum, Ma'mûretü'l-aziz, Bitlis, Van ve Diyarbakır vilayetlerini kapsamaktadır. Bkz. Ömer Osman Umar, “Yemen Hakkında Ferid Paşa'nın Lâyihası”, *Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Dergisi*, Temmuz 2003, c. I, sayı: 2, s. 90, Memduh Paşa, *Yemen Islahatı ve Bazı Mütalaat*, İstanbul 1325, s. 5., Ahmet İzzet Paşa, *Feryadım*, İstanbul 1992, I, s. 37-38.

⁹ Elâzığ'da İzzet paşa mahallesinde şehit Yüzbaşı Tahir Caddesi bulunmaktadır.

¹⁰ Çemişgezekli zade ailesinin büyük göçlerde 20-30 hanelik bir toplulukla Çemişge-zek'e geldikleri ve burada uzun zaman yaşadıkları, kendilerine “Tetevüz Oğulları” denildiği ve sonra bu aileden Hafız Mehmet Naci Efendinin üvey kardeşlerinden birisi ile Çemişge-zekten Harput'a gelmeleriyle Çemişgezekli zadelere lakabını aldıkları, bu aileden bilinen 1796 Doğumlu Hafız Mehmet Naci Efendinin ilim itibarıyla Harput'ta büyük bir mevki kazandığı yörede bilinen namı Alimlerden olduğu gibi aynı zamanda meşhur bir hattat olup çok kıymetli ve nadide yazıları bulunduğu ve 1865'de öldüğü bilinmektedir. Hafız Mehmet Naci Efendinin birkaç oğlu bulunmaktadır. İlki 1836 doğumlu olup sonradan Çarsacak Rüşdiyesi, Eğin, Bakırmadeni ve en sonra da Harput'a gelerek Harput Rüşdiyesini kurarak uzun seneler bu mekteplerde muallimlik ve başmuallimlik yapmış olan Muallim Mustafa Naci Efendidir. Talebeleri arasında Ordu kumandanı Yakup Şevki Paşa'nın da bulunduğu bilinmektedir. Muallim Mustafa Naci Efendinin oğlu ise Rahmi Hoca olarak biline Ahmet Rahmi beydir. Hafız Mehmet Naci Efendinin ikinci oğlu 1918'de vefat eden Abdurrahim Necip Efendidir. Diğer oğlu 1848 doğumlu Mahmut Mithat Efendidir. Bkz. İshak Sunguroğlu, Harput Yollarında, Özaydın Matbaası, İstanbul, 1968.

¹¹ 1905-1906 Eğitim yılında Harput'ta 77 erkek ve 3 kız olmak üzere toplam 80 mektep yeni tarzda eğitim vermektedir (Kaynak, Elazığ Eğitim Tarihi, s.30) 1884 sonunda (Hicri 1302) Harputta 13 müslüman, 9 Gayri müslim mektebi bulunmaktadır.(Kaynak, Elazığ Eğitim Tarihi, s.31) 1325 (1908) salnamesinde Harput'ta 2 ibtidai, 9 sıbyan mektebi olduğu bildirilmektedir. Kaynak Erdal Açıkse, Salnamelere göre Mamuratül Aziz Vilayetinde Maarif, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 1985, s.24-25.

¹² Kendi yazdığı otobiyografisinden

¹³ 1906-1907 yılında Mamuratül Aziz Vilayetinde toplam dokuz Rüştiye olup bunlardan beşi erkek biri kız yani altı Rüştiye sadece Harput'ta bulunmaktadır. Askeri Rüştiye 1896 yılında Vali Abdünnafi Paşa tarafından eskiden telgrafhane olarak kullanılan binada açılmıştır. Bu bina mevrada Saray Camiinin altındaki umumi Hapishanenin yakınlarındaki geniş bahçesi olan iki katlı bir bina olarak Sivil ve asker öğretmenlerin ders verdiği askeri Rüştiye, 1301 (1883) yılındaki müdürü Kolağası Saffet Efendi olup okulun dört sınıfı 66 Müslüman 33 Hristiyan olmak üzere 99 öğrencisi bulunmaktadır.1302(1884) tarihli salnamede öğrenci sayısı 77 Müslüman 28 Hristiyan öğrenci şeklindedir. Bkz, Ünal Taşkın, Ahmet Faruk Güler vd., *Elazığ Eğitim Tarihi*,

burayı da bitirince lise tahsiline ise 1913 yılında kaydolduğu Erzincan Askeri İdadisinde (Lisesi) devam etmiştir. Erzincan Askeri İdadisinde iki yıl okuduktan sonra son senesini de nakil olduğu İstanbul Kuleli Askeri İdadisinde (Lisesi)¹⁴ tamamlayarak, 2 Şubat 1918 tarihinde İstanbul Erenköy'deki Zabıt (Subay) Talimğâhına subay namzedi (adayı) olarak girmiştir. 1 Mart (1336) 1920'da burayı başarı ile bitirerek Asteğmenliğe terfi etmiştir¹⁵. Biyografisinde kendi ifade ettiği üzere; “Mektep hayatında en ziyade tarih, din dersleri ve riyaziye (matematik) derslerini takip etmekten daima büyük bir zevk duymuştur.” İki sene süren Subay Talimğâhında iken Birinci Dünya Harbinin mütarekesi sırasında, Harp Okulunun birinci sınıfını Erenköy, Bostancı ve Pendik'te, ikinci sınıfını ise Halıcıoğlu Mühendishane Berri Hümayun binasında tahsil etmiş ve İtilaf Devletleri tarafından İstanbul'un resmen işgal edildiği kara gün olan 16 Mart 1920 günü İstanbul'dan Mudanya yolu ile firar ederek Bursa'da Kuvayı Millîye teşkilâtına iltihak ederek istiklâl Mücadelesine katılmıştır.

Anadolu'nun işgali üzerine kendi verdiği kararı ile bizzat katıldığı İstiklal Harbinde 1914 yılında Erzincan'da kurulan 3ncü Kolordu'nun emrinde 1921 senesinde Şark vilâyetlerinde Diyarbakır, Mardin- Nusaybin, Viranşehir, Bitlis, Muş bölgelerinde yedi sene devamlı eşkıya takibatında bulunmuş ve 1925'de Diyarbakır bölgesinde Şeyh Sait ve 1926 yılında Nusaybin'de çıkarılan Haco isyanları dolayısıyla Kısmi Seferberliğe katılmış ve kendi ifadesiyle “harp talihinin daima yaver olması dolayısıyla her aldığı vazifede muvaffak olmuş ve her giriştiği muharebeden zaferle ve alın açıklığıyla çıkmıştır.”¹⁶ 1921 yılında Celal Dora, 19 yaşında iken eşi ev hanımı Ayşe Semiha hanımla evlenmiş ve bu evlilikten Nevzat, Behzat, Nejat adlarında üç erkek çocuğu ile Yaşar adında bir kızı olmuştur.¹⁷

İstiklal madalyası alan Celal Dora, 1923 yılında Mardin Nusaybin'de teğmen olarak hudut bölük komutan vekili olarak görev yaparken, aynı zamanda aynı kışlada kendisinden on yaş büyük ve o dönem yüzbaşı rütbesiyle müstakil süvari bölük komutanı olarak bulunan ileride Kore'de beraber görev yapacağı Tahsin yazıcı ile birlikte bir yıl çalışmıştır. Celal Dora, 1 Mart 1924 de üsteğmenliğe terfi etmiş ve Suriye sınırında Mardin Viranşehir Hudut Taburlarında bulunmuştur. 1926 yılı sonbaharında Şarktan mübadil olarak

Elazığ MEB Yayınları, Elazığ, 2010, s.38. 1325 yılı (1908)nda bütün sınıfların toplamı 150 öğrencidir.

¹⁴ Kuleli Askeri Lisesi, “Mekteb-i Fünun-ı İdadiye” adı altında 21 Eylül 1845'te bugün İstanbul Teknik Üniversitesi olarak kullanılan Maçka Kışlası'nda kurulmuştur. Daha sonra taşınacağı yerdeki Abdülmecit devrinde (1839-1861) kışla yanınca yerine, yarı kâgir olarak yenisi inşa edilmiştir(1843). İki tarafına da kuleler yapıldığı için kışlaya bu tarihten itibaren Kuleli Kışla denilmeye başlanmıştır.

¹⁵ Sicili 1336-37'dir.

¹⁶ Kendi yazdığı otobiyografisinden

¹⁷ Oğulları Nevzat Dora Nahiye müdürü (Aralık 2003'de vefat etmiştir), Behzat Dora Albay (1951 yılı Harp Okulu mezunu vefat etmiştir), Nejat Dora ise sanatkâr olmuş ve vefat etmiştir. 1936 doğumlu hayatta olan Kızı Yaşar Dora (Kural) ise Kız Enstitüsünü bitirmiştir ve eşinin adı Nejat Kural'dır.

İstanbul'da Selimiye kışlalarında 1nci Tümen 3. Piyade Alayının 9. Bl. Takım Kumandanlığına tayin edilmiştir. Bu arada 1927-28 arasında noksan kalan Harp Okulu tahsilini de tamamlamıştır. Neticede bir sene 3. Piyade Alayının Emir subaylığını da yaparak 30 Ağustos 1930 tarihinde Yüzbaşılığa terfi etmiştir. Bu rütbede iken 1931 yılında İstanbul Taşkışla'da 5. Piyade Alayı 10 Bl. K. lığına, 1932 yılında Dörtyol'daki Piyade 41. Alay 11. Bl. K.lığına tayin edilmiş ve 1940 yılına kadar fiilen dokuz sene Piyade Bölük Kumandanlığı yapmıştır. Hatay'ın işgali için vazifelendirilen İslâhiye'deki eksik 48nci Dağ Alayı, Dörtyol'daki 41. Piyade Alayının 3ncü Taburu ile takviye edildiğinden bu taburun 11nci Bl K. olarak uca memur bölüğü ile taburunun ilerisinde İskenderun toprağına, 5 Temmuz 1938'de ilk giren Türk kuvveti olarak 1940 yılına kadar İskenderun'da kalmıştır. 11 Şubat 1940 tarihinde ayrıldığı Dörtyol'dan tayin olduğu 1936 sonrası Elazığ'dan alınıp Bingöl'e bağlanan Genç ilçesi askerlik şube başkanlığına 4 Mart tarihinde katılış yapmıştır. Ayrıca Bulanık Askerlik Şube başkanlığını da yürütmüştür. 30 Ağustos 1940 tarihinde burada iken Binbaşılığa terfi etmiştir. Bu rütbe ile aynı yıl içerisinde Bitlis'te bulunan 2nci Tümen 18nci Alay 1nci Tabur Komutanlığı görevinde şark görevi olarak üç yıl bulunduktan sonra, 1943 yılında Trakya'daki Çorlu Askerlik Dairesine bağlı Çorlu askerlik şube Reisliğini, daha sonra altı ay sürecek olan 23 Tümen 46ncı Alay 2nci Tb. K.lığını ve oradan on aylık süreyle 23ncü Tümen Tanksavar Tabur Komutanlığını yürütmüş, 30 Ağustos 1946 tarihinde bu defa Yarbaylığa terfi etmiştir.

Celal Dora, yükseltildiği yarbay rütbesi ile dokuz ay süreyle Keşan Askerlik Şube Başkanlığı, 16 Eylül 1947 ile 2 Eylül 1948 arasında Çankırı'daki Piyade Okulu Talim (Eğitim) Alay Komutan Muavinliğini (Yardımcılığı) yerine getirmiş, daha sonra bir yıl üç ay süreyle Zonguldak'taki 19ncü Tümen 201nci Alay komutan yardımcılığını da başarı ile tamamlamıştır. 30 Ağustos 1949'da Albaylığa terfi ederek 201'nci Alayın Komutanlığını üstlenmiş, daha sonra Kırklareli'ndeki 1nci Ordu 2nci Savunma Tümeni 268nci Hudut Alay Komutanlığı görevine tayin olmuştur. Mayıs 1950'de Trakya'da Yunan ve Bulgar sınırında Alay Komutanı olarak bulunduğu 268nci Hudut Alayının lağvedilmesi sonrasında bu defa tayin edildiği Çankırı'da, 1950 yılı ağustos ayında Çankırı Piyade Okulu Talimname Kurul Başkanı iken 16-17 Ağustos gecesi gönderilen bir telgrafla Kore Tugayı 241'nci Alay Komutanlığına atanmıştır. Aslında Kore'ye gitmek üzere görevlendirilen 241 nci Piyade Alayına Komutan olarak Kurmay Albay Asım Eren¹⁸'in tayini ilk olarak

¹⁸ Asım Eren 1901 yılında Libya'nın Trablusgarp şehrinde dünyaya gelmiş olup askeri okulları bitirdikten sonra arkadaşları ile birlikte Bandırma'ya bir gemi ile geçerek İstiklal Savaşı'na katılmış ve İnönü ve Sakarya Muhaberelerine iştirak ederek İstiklal madalyası ile ödüllendirilmiştir. 1949 yılında Harp Okulu Alay Komutanlığı yapmıştır. Daha sonra kurulan Türk Tugayında 241'nci Alay Komutanlığına atanmış ancak kısa süre sonra bu görevden alınmıştır. Bunun üzerine askerlikten istifa ederek 11'nci dönem Niğde milletvekili olarak

yapılmış olsa da bu tayin daha sonra bilinmeyen bir sebeple iptal edilmiş ve Asım Eren'in yerine kurmay olmadığı halde sınıf subayı olarak tayin edilen Celal Dora'ya, 24 Ağustos'ta Alay Sancağı teslim edilerek Alay komutanlığı görevine başlamıştır. Celal Dora'nın Alay Komutan yardımcılığına ise devre arkadaşı olduğu halde geç terfi eden 2 nci Zırhlı Tugay Motorlu Piyade Taburu Komutanı Piyade Yarbay Natık Poyrazoğlu¹⁹ atanmıştır.

Celal Dora, Kore'ye giden ilk kafiide görev yapmış ve Ekim 1951'e kadar Kore savaşlarında bulunmuş daha sonra Kore'deki görevini başarı ile tamamlayarak 4 Ekim 1951'de yurda dönmüştür. Türkiye'ye vardığında büyük halk topluluklarının teveccühleri ile karşılanan Celal Dora, ilk olarak İstanbul Üsküdar'daki evinde bir süre dinlenmiş, daha sonra Ankara ve akabinde memleketi Elazığ'a giderek hemşerileriyle hasret gidermiştir. Gittiği her yerde sevgi gösterileri ile karşılanan Celal Dora, 18 Ekim ile 19 Aralık 1951 arasında yaklaşık iki ay Kara Harp Okulu Alay Komutanlığını yürütmüş oradan Kara Kuvvetleri Komutanlığı Piyade Dairesi Üçüncü Şube müdürlüğüne atanmış ancak bu görevde yaklaşık 45 gün kaldıktan sonra tekrar Çankırı'daki Piyade Okulu Komutan Yardımcılığına görevlendirilmiştir. Albay Celal Dora, bu görevde de yaklaşık iki yıl çalıştıktan sonra toplam 36 yıllık fiili hizmetinden sonra 5 Şubat 1954 tarihinde emeklilik dilekçesi vererek 23 Şubat 1954 tarihi itibarıyla büyük bir şeref ile sürdürdüğü askerlik mesleğinden emekli olmuştur.

Askerlik sonrası kendisine yapılan teklif üzerine 2 Mayıs 1954 tarihinde yapılan genel seçimlerde merkez kararı ile CHP'den Elazığ milletvekili adayı olan Celal Dora, Elazığ seçmenlerinden 1954 seçimlerinde 33975 oy almasına rağmen ilk beş aday arasına girememiş ve seçilememiştir.²⁰ Üç yıl sonra TBMM için 1957 yılında yapılan 11nci dönem genel seçimlerinde Cumhuriyet Halk Partisinden merkez adayı olarak bu defa Elazığ milletvekili seçilmiştir. 27 Ekim 1957 yılında yapılan seçimde Elazığ'da CHP altı milletvekili çıkarırken Demokrat Parti ise seçimi kaybetmiştir²¹ Milletvekili olarak TBMM'de üç yıl süre ile hizmet veren Celal Dora, 27 Mayıs 1960 askeri darbesinden sonra siyasi hayattan çekilmiş ve Kore savaşlarını anlattığı kitabını yazmıştır. 1963 yılında

TBMM'ne girmiştir. 1988'de vefat etmiştir. Bkz. http://www.tbmm.gov.tr/TBMM_Album/Cilt2/index.html

¹⁹ Mustafa Natık Poyrazoğlu, 1901 Sivas doğumludur. Kara Harp Okulu mezunu olup İstiklal Savaşına katılmış olup bir bacağı aksaktır. 4. Kolordu Emir Subaylığı, Tuzluca, Eleşkirt Askerlik Şubesi Başkanlığı, Etimesgut 2. Zırhlı Tugay 85. Tabur Komutanlığı yapmıştır. Kore savaşlarında Albay Celal Dora'ya yardımcı olmadığı gibi devamlı sorun çıkarmış ve cephe gerisinde görevlendirilmiştir. İlk kafiide yurda geri gönderilmiştir. Albay Dora, generalliğe terfi edememesine sebep olarak Poyrazoğlu'nun gazetelerde yazdığı hakkında yaptığı yayın ve asılsız dedikoduları ileri sürmektedir. Kore dönüşü 9 ve 10ncu dönemlerde Demokrat Parti Muğla milletvekili olarak görev yapmış ve 1976'da vefat etmiştir. Bkz. http://www.tbmm.gov.tr/TBMM_Album/Cilt2/index.html

²⁰ "Elazığ'daki seçimi kazanan DP adayları Selahattin Toker 50825 oy alırken Hüsnü Göktuğ 50586, Ömer Sanaç 49327, Şevki Yazman 48794, Suphi Ergene ise 48636 oy almıştır."

²¹ Emine Pancar, Aydın Öğredik, "Demokrat Parti Döneminde Elazığ'da Siyasal Hayat (1954-1957)", *Fırat Üniversitesi Harput Uygulama ve Araştırma Merkezi Geçmişten Geleceğe Harput Sempozyumu*, Elazığ 23-25 Mayıs 2013, s.486.

yayınlanan kitabı ise çeşitli siyasi tartışmalara yol açmıştır. Aynı yıl farklı iddialarla Kore hatıralarını yazan General Tahsin Yazıcı da başka bir kitap yayınlamıştır. Uzun yıllar İstanbul'da yaşayan ve Türkiye muharip gaziler derneğinin kurucuları arasında yer alan Celal Dora'nın ismi birçok sokak, cadde ve kışlaya verilmiştir. Halen Kara Harp Okulunun toplanma alanı onun adı ile anılmaktadır. 11 Mart 1984 günü İstanbul'da aramızdan ayrılan büyük asker ve kumandan Albay Celal Dora, İstanbul Göztepe mezarlığına defnedilmiştir.

2. ALBAY CELAL DORA'NIN KATILDIĞI KORE'DEKİ MUHAREBELER VE KAHRAMANLIĞI

14 Mayıs 1950'de yapılan seçimler sonucunda CHP 27 yıllık tek parti iktidarını kaybederek Demokrat Parti çoğunluğu elde edip iktidara gelmiştir. Çok kısa bir süre sonra ise 25 Haziran 1950 günü üç yıl sürecek olan Kore savaşı başlamıştır. Komünist ideolojiyle destekli Kuzey Kore birlikleri Amerika destekli Güney Kore'ye saldırmıştır. Kuzey Kore Birlikleri 28 Haziran'da Seul'u ele geçirip Pusan şehrine doğru ilerlemişlerdir. 1950 yılı Mayıs ayı başında yani seçim öncesinde CHP'nin NATO üyeliği için yapmış olduğu başvuruyu yeni DP hükümeti yenilerken Birleşmiş Milletler tarafından yapılan "Kore'ye yardım" çağrısını²² özellikle NATO'ya üyelik için fırsata çevirmek isteyen yeni hükümet, 25 Temmuz 1950'de Kore'ye asker gönderme kararı almıştır. Türkiye bunun için bir tugay seviyesinde birlik hazırlamıştır²³ Ancak tam teşekküllü hazır bir tugay yerine askeri Birliğin farklı birlik personelinin ve eksik kalan diğer seferi personelin ise İzmit, İskenderun ve İzmir Tümenlerinden tamamlanmasına ayrıca gönderilecek erlerin öncelikle 1929 doğumlu olanlardan ve takviye olarak ise 1928 yılı doğumlu ve gönüllü olanlardan seçilmesine karar verilmiştir.²⁴

Yeni teşkil edilen Tugayın Komutanı olarak 1892 yılında bugünkü Makedonya Cumhuriyetinin sınırları içinde kalan Manastır'da (Bitola) doğan,

²² Birleşmiş Milletlerin bu çağrısı üzerine savaş döneminde Avustralya, Belçika, Birleşik Amerika, Filipin, Fransa, Habeşistan, Hollanda, İngiltere, Kanada, Lüksemburg, Portekiz, Tayland, Türkiye, Yeni Zelanda, Yunanistan devletleri Kore'ye kara kuvvetleri göndermişlerdir. Avustralya, Birleşik Amerika, Hollanda, İngiltere, Kanada, Kolombiya, Tayland, Yeni Zelanda devletleri ise deniz kuvvetleri göndermişlerdir. Ayrıca Avustralya, Belçika, Birleşik Amerika, Güney Afrika Birliği, İngiltere, Kanada, Yunanistan, devletleri ise hava kuvvetleri göndermişlerdir.

²³ İlk olarak Ekim 1950'de Kore'ye gönderilen Türk Tugayı, Ağustos 1954'e kadar Kore'de kalmıştır. 3 Ağustos 1950 tarihli Genelkurmay Başkanlığının emri ile tugay şu birliklerden teşkil edilmiştir: 28'nci Tümenin 241'nci Piyade Alayı, 2'nci Zırhlı Tugaydan Topçu Taburu, 28'nci Tümenin İstihkâm Taburu'nun Motorlu İstihkâm Bölüğü, 28'nci Tümenin Muhabere Bölüğü'nden bir Takım, 28'nci Tümenin Oto Nakliye Bölüğü, 8'nci Kor. 1'nci Hafif Uçs. Tb'dan bir Hf. Uçs. Bt. 28'nci Tümen Tas. Tb.'dan bir Takım, 5. Zh. Tugayın Sıhhiye Bölüğü, 28'nci Tümen Hf. Bakım Tamirhanesi, 4. Yurt İçi Bölge K.lığı Bandosu. Bkz. Genelkurmay Başkanlığı, *Kore Harbinde TSK'nin Muharebeleri (1950-1953)*, Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1975, s.67.

²⁴ Cem Fakir, *Şimal Yıldızı, Son Kore Gazileri*, NTV Yayınları, İstanbul, 2010, s. 27

1912 Harp Okulu mezunu, 1934'de Türkiye'de ilk defa oluşturulan Tank Taburunun Komutanlığı yapmış ve 1949'da Tuğgeneral olan istiklal madalyalı Tahsin Yazıcı getirilirken, Tugayın asli birliği ve cephede bulunacak olan 241nci Alay komutanlığına ise Albay Celal Dora 17 Ağustos 1950 tarihinde atanmıştır. Albay Dora, 25 Ağustos tarihinde Tugay Komutanı Tuğgeneral Yazıcı tarafından 241. Piyade Alayı'na takdim edilerek görevine başlamıştır. 241 nci Alay bir süre içerisinde Ayaş'taki kışlasında, sonra Sarıkışla'da son olarak Etimesgut'ta Zırhlı Tugay bölgesinde eğitim faaliyetlerine katılmıştır. 259 subay, 395 astsubay, 4414 er, 18 askeri memur, 4 sivil memur olmak üzere toplam 5090²⁵ kişiden oluşan Kore Türk Tugayının ilk kafilesi 19 Eylül 1950'de trenle Amerikan gemilerine binmek üzere İskenderun'a doğru yola çıkmıştır. Türk Kore Tugayı, Amerika'nın tahsis ettiği gemilerle Kore'nin Pusan limanına nakledilmiş, Burada bekletilmeden Taegu şehrine alınarak kışlaya yerleştirilmiştir.

Celal Dora'nın komuta ettiği ve Türk Tugayın asli birliği olan ve taburlardan oluşan 241'nci Alay, Kore'ye varır varmaz eğitim ve donatım faaliyetlerine hız vererek muharebelere hazırlanmıştır. Ancak ilginç bir şekilde Türk Tugayı Kore'ye vardıktan birkaç gün sonra 3 Kasım 1950'de verilen bir emirle 241nci Alay kademesi, General Tahsin Yazıcı tarafınca lağvedilerek Alayın birlikleri tugayın birlikleri haline getirilmiştir. Ayrıca Alayın Komutanı olan Celal Dora da Birliklerin komutanlığından alınıp pasif bir görev olan Tugay Komutan Yardımcısı yapılmıştır. Ancak bu kararı hoş karşılamayan ve büyük üzüntüye boğulan Albay Dora, hatıralarında: "Generalin alayın lağvı hakkında yürüttüğü esbabı mucibeler (gerekli sebepler), hiçbir tecrübe mahsulü olmadan afaki (gereksiz ve boş) mülahazalara (düşüncelere) dayanmaktan başka bir mana ifade etmiyordu"²⁶ demektedir. Daha sonra Albay Dora, ciddi bir sebep olmaksızın alayının lağvedilmesi ile ilgili olarak Genelkurmay Başkanlığı'na konu ile ilgili bir şikâyetname yazmıştır. Ayrıca kırılgan ve üzgün bir şekilde Türkiye'ye dönmek istediğini de yazdığı dilekçede şu şekilde belirtmiştir: "Bu durum karşısında karargâhım dağılmış ve yalnız emir subayım ve sancağımla baş başa kalmış bir vaziyetteyim. Ortada alay denilen bir birlik kalmadığına göre açıkta kalan ben, sancağım ve karargâhım subaylarımla birlikte ana yurda dönmemize emir ve müsaadelerinizi saygılarımla arz ederim." Alay kademesinin kaldırılması, Türk Birliğinin insicamını bozmuş ve akabinde bazı sorunlar yaşanmıştır. Daha sonra 8 Aralık 1950'de Genelkurmay Başkanlığı'nın emri ile alay tekrar kurulsa da bu bir aylık dönemde Türk Birliği, Alay kademesi olmaksızın Tugayın yönetiminde önemli bir savaşı fazla zayıyat vererek tecrübe etmek zorunda kalacaktır.

Daha sonra Alay kademesi olmaksızın Türk Tugayı 10 Kasım 1950'de cepheye hareket ederek önce Seul'un 60-100 km kuzeyinde bölgenin emniyet

²⁵ Ali Çimen-Göknur Gögebakan, *Tarihi Değiştiren Savaşlar*, Timaş Yayınları, İstanbul 2006

²⁶ Celal Dora, *Kore Savaşında Türkler, 1950-1951*, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1963, s.119.

sorumluluğunu üstlenmiş daha sonra 22 Kasım günü Kunuri Kasabasına nakledilmiştir. Türk Birliğinin burada girdiği muharebelere Kore savaşları içerisinde Kunuri savaşı denilmektedir. Buna göre Türk Tugayı Kore Cumhuriyeti'nin 2. Kolordusu'nun geri çekilmesi üzerine Kunuri Muharebesi olarak adlandırılacak olan çatışmalarda, 28 Kasım 1950'de Wawon'da, 28 Kasım'ı 29 Kasım'a bağlayan gece Sinnimni'de, 30 Kasım'da Sinnimni-Kaecheon arasında Çin Halk Kurtuluş Ordusu ile savaşmak zorunda kalmıştır. Ancak bu savaşların bedeli Türk Birliği için epey ağır olmuş²⁷ ve birlikleri Albay Celal Dora'nın bizzat komuta etmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Bahsedilen savaşların detaylarına göre;

24 Kasım 1950 tarihinde Amerikan Birlikleri cephede Kuzey Kore birliklerine büyük bir taarruz başlatarak savaşı son bir hamle ile kesin şekilde erdirmek istese de büyük bir sürprizle karşılaşarak geriye çekilmek zorunda kalmışlardır. Çünkü ilk defa Çin orduları da Kore topraklarını geçerek savaşa dâhil olunca, ilk olarak karşısındaki Güney Kore birlikleri dağılıp Amerikan 8nci Ordusunun sağ kanadının açılması üzerine bu bölgeyi kapatması için Türk Birliğinin bulunduğu yerden derhal savaşa dâhil olması istenmiştir. Ancak bir anda geliştiği için Türk Birliğinin bazı gelişmelerden haberdar edilmemesi daha sonra büyük sorunlara yol açmıştır. Özellikle ABD'nin 9ncu Kolordusunun ihtiyat birliği olarak 26 Kasım 19:50'de Tokchon'a doğru hareket ettirilen Türk Kore Tugayı, ardından savaşa dâhil olan Çin birliklerinin taarruzu karşısında geri çekilen ABD birliklerince 27 Kasım 1950 saat 14.30 Tokchon'a gitmemesi ve bulunduğu yerin 10 km doğusunda kalarak yolu kapatması için emir verilmesine ve Chongsangni'de bir alay büyüklüğündeki Çin birliğinin görüldüğü bildirilmesine rağmen Türk Tugayının bağlı olduğu 9. Kolordunun amacının ne olduğu ve diğer birlik olan ABD 2. Piyade Tümeni'nin mevcut durumunun ne durumda bulunduğu ve ayrıca Güney Kore 2. Kolordusu'nun da bozguna uğrayıp geri çekildiğine ilişkin yeterli bilgi verilmemiştir. Bu gelişmelerden haberdar edilmeyen Türk Kore Tugayı, bir anda düşmanla temasa geçip hazırlıksız şekilde savaşa girmek zorunda kalmıştır.

Düşmanla temasa geçmek üzere ileriye hareket ederek Karillyong boyun noktasına tırmanan Türk Birliği ilk defa cephede arazide hayatını kaybeden onlarca ölü Koreli askerleri görmüştür. 27 Kasım saat 14:30'da Kolordunun emri ile Kunuri yolunun emniyetini alan Türk Tugayı etrafında hiçbir müttefik dost birliği kalmadığından dolayı Amerikan Birliklerinin rahat şekilde geri çekilmesini sağlamak üzere yalnız başına savunma hattı kurulması istenen yerde değil daha gerideki Wavon Boğazına kadar çekilip burada savunma hattı kurmak isterken, gece yarısı Türk Birliğinin keşif kıtası, istihkam bölümü ve muhabere takımı çekilemeyip düşmanın sinsî baskınına uğramıştır. Burada

²⁷ Bahtiyar Yalta, *Kunuri Muharebeleri ve Geri Çekilmeler*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2005, s.737.

yaşanan dokuz saatlik çatışma sonrasında baskına uğrayan birliklerdeki personelin çok azı kurtulabilmiştir. Dolayısıyla Türk Birliği ilk olarak kendisinden onlarca kat fazla sayıdaki Çin Halk Gönüllü Ordusunun 114. Tümeni'ne bağlı 342. Alay ile karşılaşmış ve 28 Kasım'ın tüm gün boyunca devam eden muharebelerde yaklaşık 400 Türk askeri zayiatı verilmiştir. 28 Kasım 1950 akşam alacakaranlık saatinde Türk Tugayı daha sağlam savunma pozisyonunu kurmak için Batıya Sinnimni'ye doğru 5 km geri çekilmeyi denemesine rağmen Çin Halk Kurtuluş Ordusunun 342. Alayı, bu defa Türk Tugayı'na arkasından saldırarak Türk birliğini kuşatmıştır. Sonuçta 28 Kasım 1950 akşamı Türk Tugayı'nın 1nci ve 2'nci Taburu Choyangmyon'dan çekilmeden önce Sinnimni'nin güneydoğu ve kuzeybatı sırtlarında savunma mevziine geçerek, 29 Kasım 1950 günü 2'nci Tabur Sinnimni'de Çin Halk Kurtuluş Ordusu ile karşılaşmış ve yarısı kuşatılmıştır. Alayın ancak 1'nci Tabur 1 ve 3'ncü Bölükleri geceden Kaechon'a ulaşabilmişler Fakat Sinnimni'de savunma mevziinde kalan 2nci Bölük ise Çin'in 342'nci Alay birlikleri tarafından tamamen kuşatılmıştır. Aynı gün taarruz eden düşmana karşı Türk birliklerinden temas halindeki 2nci Piyade Taburunun yanında hareket eden Albay Celal Dora, birliklerin düşman tarafından kuşatılması karşısında cephede verdiği kararı ve uygulamayı kendi anlatımıyla şu şekildedir:

“Türk tugayının toptan imhasını hedef tutarak düşmanın tamamlamak üzere olduğu bu ölüm çemberini parçalamak ve tugayı bu en tehlikeli durumdan kurtarmak için vakit geçirmeden süratle düşman üzerine atılarak derinliklerine saldırmak ve onun tertiplerini bozmak lazımdı. Bundan başka kurtuluş çaresi yoktu. Bu mülahaza ile sabrımın tükenmiş olmasından kendimi zapt edememiş ve Mehmetçiğin mevcut cesaretine bir kat daha cesaret katmak için bulunduğum yerden bir ok gibi fırlayarak altıncı bölüğün tertiplendiği yere varmış ve Allah Allah sadalarını göklere yükselten bir kükreyişle hep beraber hücumla kalkmıştık. Hiç duraklamadan önümüzde rastladıklarımızı süngüleyerek 550 rakımlı tepeye çıkıncaya kadar mukavemete yeltenenler ezilmiş ve kaçanlar kendilerini sık ormanlar içine atarak kurtulabilmişlerdi.”²⁸

Bu sırada Kaechon'da bulunan Türk Tugay karargâhı, Sinnimni'deki bozgunu ancak geriye kaçan askerlerden öğrenmiştir. Tüm cephe Çin saldırıları karşısında çökmüş ve binlerce sivil halk ve asker yolları doldurarak düzensiz bir şekilde geri çekilmeye başlamıştır. Bu sırada alay komutanı olduğu halde birlikleri Tugayın birliklerine dönüştürülen ve komuta ettiği alayla doğrudan komuta ilişkisi kalmayan ve tek başına bırakılan Albay Celal Dora tıkanan yollardan dolayı gecikmiş bir şekilde Tugay karargâhına vardığında²⁹ Tugay komutanı Tahsin Yazıcı arasında ikinci bir ihtilaf çıkmıştır. Bozulan birliklerin nasıl toparlanacağı konusunda yaşanan tartışmayı Albay Dora anılarında konuyu şu şekilde anlatmaktadır: “Generalim kararınız nedir? diye üçüncü defa

²⁸ Celal Dora, age, s.119.

²⁹ Ali Denizli, *Kore Harbinde Kunuri Zaferi*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2010, s.80.

sorduğumda, Binbaşı Faik³⁰'in etkisiyle “savunacağız” dedi. Geri gidenleri durduralım, ileride kalanları daha geriye alarak, geride savunalım. Müsaade ederseniz, daha geride daha iyi savunma hatları vardır dedim, kabul etmediler. Bu sırda ben generale hitaben, Paşam: Mademki burada savunmaya karar veriyorsunuz şu halde bir saatten beri akın halinde geriye çekilenler savunmayacak mı? Kim bunları durduracak diyerek oradan sinirli şekilde uzaklaştım. Her şey terkedilebilir, fakat şuracıkta yalnız bana ve emir subayına terkedilmiş olan sancağı düşman eline nasıl terk edebiliriz? Düşüncesi aklımı kemiriyordu. Yollar hala tıkanmış durumda idi. Emir subayına, sancağı sırtından sök, belimize saracağız ve yaya olarak bu ölüm çemberinden sıyrılacağız dedim. Sancağı söktüler, yanımıza aldık ve yola koyulduk.”³¹

Alay birliklerinin yanında bulunan ve bozgunu bizzat gören Albay Celal Dora, geriye kaçan askerleri durdurmak için onların peşine düşerken, General Tahsin Yazıcı, birliklerin bulunduğu yerde savunmaya devam etmesini emretmiştir. Ancak yollarda geri çekilen birlik ve araçlar birbirine iyice karışmıştır. Bu kuşatmaları yarmaya çalışan ve Çin birliklerini oyalayan Türk Kore Tugayına ancak 29 Kasım saat 10:00'da ABD Kara Kuvvetlerinin 2. Tümeni'ne bağlı 38. Piyade Alayı Komutanlığına bağlı bir piyade taburu ve bir tank bölüğü Kaechon'a yardıma gelebilmiştir. Türk birliğinin direnerek geri çekilişi sayesinde Birleşmiş Milletler Kuvvetleri'nin Çin birliklerince çevrilmesi ve cephenin çökmesi de engellenmiştir. Amerikan Birliklerinin yan ve gerilerini koruma görevi verilen Türk Tugayı, görevini bir nevi kendini feda ederek yerine getirmiş ve müttefik kuvvetlere geri çekilmek için gereken üç önemli günü kazandırmış, muharebede yalnız bırakılan ve gerekli bilgiler verilmeyen Türk Kore Tugayı bu çarpışmalarda önemli sayıda zayıyat vermesine rağmen Çin ordusunca yapılan kuşatmayı yarararak tamamen imhadan tek başına kurtulmuştur. Bu muharebede Türk tugayının toplam zayıyatı, 12'si subay, 7'si astsubay olmak üzere toplam 218 şehit, 455 yaralı ve 94 kayıp³² olmak üzere toplam savaş gücünün dörtte biri oluşturan 767 personeldir.³³ Düşmana epeyce sayıda zayıyat vermiş olsa da Tuğgeneral Tahsin Yazıcı hatıralarında: “Tugayımız, Kunuri-Sunchon arasındaki boğazdan çekilme muharebelerinde en çok kaybı vermiştir. Wavon'dan itibaren gece gündüz süren çekilme muharebelerinde tugay, motorlu araçlarının ve ağır silahlarını yarısına yakınının kaybetmiştir”³⁴ demektedir. Tugay Komutan yardımcısı olan Albay Celal Dora

³⁰ Tugay Harekât subayı olan Kurmay Binbaşı daha sonra Orgeneral rütbesinde 12 Mart 1971 muhtırası verildiğinde İstanbul 1nci Ordu ve Sıkıyönetim Komutanı olacaktır. 1977'de Adalet Partisinden Manisa milletvekilliğine seçilmiştir.

³¹ Celal Dora, age, s.139.

³² “Mütarekeden sonra yapılan esir değişiminde, kayıpların esir düştükleri anlaşılmıştır.” Bkz. *Kore Harbinde TSK'nin Muharebeleri*, s.138.

³³ *Kore Harbinde TSK'nin Muharebeleri*, s.139.

³⁴ Tahsin Yazıcı, *Kore Birinci Türk Tugayında Hatıralarım*, Ülkü Yayınevi, İstanbul, 1963 s.192.

ise; dağınık şekilde geriye çekilen ve miktarları 42 subay, 45 astsubay, 570 eri ancak Seul'da toparlayarak Tugay birliklerinin yeniden oluşturulması için bu personeli kontrol altına alabilmiştir. Bu savaşta Türk ordusunun ağır kaybına karşılık Amerikan birlikleri imha edilmekten kurtarılmıştır. Bu durum 13 Aralık günü Amerikan 8'nci Ordu Komutanı Walton Walker'in, Türk Birliğini ziyaretinde Tugaya hitaben şu şekilde ifade edilmiştir: "9'ncu Kolordu ihtiyatında bulunan Tugayınızın düşmana doğru hareketi, düşmanı kendi üzerinize çekmeye mecbur etmiş ve yarma yerinden dört düşman tümeni tugayınıza tevcih edilmiştir. 27-28 Kasım günleri bu düşmanla kahramanca çarpışmanız ordunun gerisinin açık bulundurulmasını sağlamış ve orduya çekilme fırsatını kazandırmıştır. Bunda sonra ordunun çekilmesini himaye etmek gibi çok mühim bir görevi de hiçbir millete nasip olmayacak derecede başarı ile sonuçlandırdınız. Bu mukaddes vazife uğrunda fazla zayıyat verdiğinizi biliyorum. Bu uğurda can veren şehitlerinizi huzurunuzda hürmetle anarım. Sağ kalan gazileri ise saygı ve ile selamlar ve hepinizi bu büyük muvaffakiyetinizden dolayı tebrik ederim"³⁵ Diğer ordular tarafından imha edilmekten kurtulan Türk Birliklerinin bu başarısı Çin ordusu karşısında büyük bir başarı olarak nitelendirilmiş³⁶ ve Albay Celal Dora'nın ismi bu muharebelerde öne çıkmaya başlamıştır.³⁷

Kunuri savaşlarından sonra Albay Celal Dora, 7 Aralık tarihinden sonra Genel Kurmay Başkanlığından gelen emir üzerine Sosari'de tekrar oluşturulan

³⁵ Celal Dora, age, s.167-168.

³⁶ Yayınlanan Time dergisinde; "Türk tugayının kahramanca muharebeleri, bütün BM kuvvetleri üzerinde bir iksir tesiri yaratmıştır." denilmektedir. Bkz. Nazım Dündar Sayılan, *Kore Harbinde Türklerle*, MEB. Kitaplığı, Ankara, 1996, s.177.

³⁷ Aynı şekilde Türkiye'de de yakından takip edilen savaşla ilgili birçok yayın yapılmıştır. Özellikle Kunuri savaşını, Türkiye'deki bütün gazeteler, "kahramanlık destanı" olarak haberleş-tirmişlerdir. "Alay sancağını beline sararak elinde silahıyla birliğe yol açan" Albay Celal Dora'nın öyküsünü anlatan Cumhuriyet gazetesi muhabiri Faruk Fenik, gazetesinde çıkan haberine şu satırlarla başlamıştır: "Türk tarihine altın harflerle yazılacak bir kumandan ismi veriyorum: ismi 'Albay Celal Dora!' Eğer Celal Dora olmasaydı, 5000 kahramandan bugün belki 500 tane bulamayacaktık. O yalnız 5000 kahramanı kurtarmakla kalmadı. Bu harbde hayatını da tehlikeye koyarak ve bir Mehmed gibi en ön safta çarpışarak bize şeref sahifeleri yazdı."

Gazetelerde askerlerin ailelerine mektupları yanında 12 Aralık 1950 tarihli Cumhuriyet Gazetesi nüshasında Türkiye'den cephedeki askerlere yazılan mektuplar arasında Albay Celal Dora'nın o dönem Kara Harp Okulunda okuyan oğlunun yazdığı mektupta bulunmaktadır. Mektup şu şekildedir:

"P. Albayı Celâl Dora'ya,
KORE Arslan'ı babama,

Hür milletlerin en büyük davası uğrunda Kore'ye gönderilen Türk kuvvetlerine bir asker, hem de bir komutan katmak haklı olarak bizim için sonsuz bir iftihar vesilesi oluyor. Sizin gibi kahraman bir babanın evlâdları olmak gururunu ruhumuzda ne kadar kuvvetle duysak yeridir. Size daima lâıyk olmak, hayatımın birinci prensibi olacaktır. Fakat uzun bir zamandan beri sizden haber alamamak bizi müteessir ediyor. Gazetelerde size ait bir haber bulunmaması sıhhatinizden endişe edecek kadar bizi telâşa düşürdü. Bununla beraber sizler için her an Allah'a dua eden 21 milyon kalbe Allah'ın er geç cevap vereceği ümidi en büyük tesellimiz oluyor. Sıhhat ve başarı haberlerinizi sabırsızlıkla bekler, hürmetle ellerinizden öperim.

Oğlunuz: Behzad Dora."

Alayın komutanlığına geçerek Birliğin emir komutasını tekrar üzerine almıştır.³⁸ Ancak Alay dağıtılmadan Kasım ayı başında Alayda 134 subay ile 2550 astsubay ve er bulunurken tekrar kurulduğunda 103 subay, 101 astsubay ve 2010 er ile erbaş bulunduğu ve personel sayısının azaldığı belirlenmiştir.³⁹

Türk Tugayının düşmanla ilk karşılaştığı savaşta yalnız bırakılmanın ve koordinesizlik ile iyi yönetilmemenin sıkıntılarını yaşamıştır. Albay Celal Dora, yazdığı eserinde konu ile ilgili şu değerlendirmeyi yapmaktadır: “Sırası gelmişken ulu Türk Milletine ve meslektaşlarıma şunu arz etmek isterim ki: Türk askeri paha biçilmez bir varlıktır. İtaatlidir, mütehammildir, cesurdur. Ancak sıkışık durumlarda kendi kanında mevcut olan bu hasletlerinin vücut bulması için onu ustaca ve maharetle kamçılmasını bilen kumandana sahip olması da şarttır. Sıkışık ve tehlikeli anlarda Türk erinin ilk yaptığı iş mütevekilane subayının yüzüne bakmak, kumandanının o andaki ahvalini tetkik etmektedir. Bu esnada subayının yüzünde sararma veya vücudunda titreme alametleri Türk erinin yukarıda arz ettiğim hassalarını bir anda sıfıra münker kılar... Bunun içindir ki subay herkesten evvel ölüme karar vermiş olarak itaatte, bütün yoksuzluklara tahammülde, sebatta, metanette, cesaretle ve hülasa her şeyde maiyetine karşı örnek olmayı birliğin muvaffakiyeti için başlıca şart olarak bilmeli ve öyle yetişmelidir.”⁴⁰

Türk Tugayı geri bölgede toparlanmaya çalışırken özellikle savaşın ilerleyen günlerinde çok büyük sayıya sahip olan Çin ordusunun sadece Türk Birliğini değil önündeki tüm Birleşmiş milletler ordusunu dağıtarak, 38nci paraleli geçip Seul’u dahi ele geçirdiği görülecektir. Tam o günlerde Birleşmiş Milletlerin oluşturduğu 8nci Ordu komutanı General Walton Walker, elim trafik kazasında ölünce yerine Orgeneral Matthew Ridgway atanmıştır. Amerika ordusunun yeni komutanının belirlenmesi ile birlikte 23 Ocak 1951 günü gelen emirle, Türk Tugayı tekrar cepheye gönderilmiş ve daha sonraları “Kumyangjangni” olarak anılacak muharebelerde tarihe geçecek üstün nitelikte taarruzlar sergilemiştir. Kunuri’de ağır kayıp veren Türk Birliklerinin 25 Ocak günü küçük çarpışmalarda öldürülen Çinlilerin üzerlerinde daha önce şehit olan Türk askerlerinin şahsi eşyalarının (kol saatleri, fotoğraflar, cep defterleri vb.) çıkması üzerine karşısındaki düşmanın Kunuri’de Türk Birliğini çembere alan Çin 38nci ordusunun 150nci Tümeni olduğu anlaşılmıştır. Bu durumu Albay Celal Dora hatıralarında şu şekilde anlatmaktadır: “Bu düşmana karşı beslediğimiz kin ve garazla meşbu olan intikam hislerimizi, istisnasız olarak hepimize, aldığımız

³⁸ Celal Dora anılarında alayın tekrar kurulması ilgili olarak General Tahsin Yazıcı’ya hitaben: “Paşam alayımı lağv ettiğinizde çok yazık ettiniz, biz böyle mi olacaktık demişim. Bu sözüme karşılık general: bu hareketin isabetli bir iş olmadığını şimdi anlıyorum, ne yazık ki benim basiretsiz arkadaşlarım beni bu yola sevk ettiler demişti.” Bkz. Celal Dora, age, s.155.

³⁹ *Kore Harbinde TSK’nin Muharebeleri*, s.137.

⁴⁰ Celal Dora, age, s.123.

vazifenin bir keşif taarruzu olduğunu unutturmuştu ve kati neticeli bir muharebe yapmak ve düşmanı yok etmek azim ve imanıyla bütün kumandanlar, kendi birliklerinin başında, yapılan desteklerin himayesinde azami gayretlerini sarf ederek, bir cehennem ateşi altında düşmana yaklaşmaya çalışmakta ve bütün kumandanların endişesi zayıf vermeden zafere ulaşmak heyecanı ile sevk ve idare kudreti kullanmaktaydılar.”⁴¹

İşte bu heyecan içerisinde ve Albay Celal Dora'nın komutasındaki 241nci Türk Alayının, yaklaşık üç günden çok şiddetli muharebelerde alınan emre göre, Kumyangjangni'yi ve 185 rakımlı tepe ve 156 rakımlı tepeli ele geçirmesi istenmiştir. Türk Tugayı birlikleri, 6 Ocak 1951'de Chonan'da 20 gün ihtiyatta kaldıktan sonra 24 Ocak'ta Chonan'dan hareket ederek Çin Halk Gönüllü Ordusu'nun savunma mevziinin bir kısmını almak üzere saldırıya geçmiş ve bölgeyi savunan Çin Halk Gönüllü Ordusunun 150. Tümeni'ne bağlı 447. ve 448. alayları ile mücadeleye girişmiştir. Başlangıçta inisiyatif Çin birliklerinde olmasına rağmen silah ve ateş gücü üstünlüğünü Çinlilerin elinden alan Türk Birlikleri 25-27 Ocak 1951 tarihleri arasında bölgedeki stratejik ehemmiyeti haiz noktalar olarak 185,156ncı rakımlı tepe ile Kumyangjangni Kasabasını⁴² ele geçirmiştir. Çoğunluğu düşman üzerine yapılmış süngü hücumlarıyla Çin ordusundan tam olarak 1734 düşman cesedi sayılırken birçok Çinli asker de esir alınmıştır⁴³, İki gün boğaz boğaza süren çatışmalarda binlerce Çinliye karşı Türk birliklerinin kaybı ise biri astsubay olmak üzere toplam 12 şehit ile dördü ağır ve diğerleri hafif olmak üzere 30 yaralıydı⁴⁴. Çin Ordusunu dağıtan bu büyük başarı Kore savaşlarının doğrudan kaderini etkilemiş ve ilk defa bir Çin ordusu savaşa girdikten sonra yenilgiye uğratılmıştır. Bu beklenmeyen zafer Çinlilere karşı yeni başarı ümitlerini de doğurmuştur. Yeni atanan Amerikan 8nci Ordusu komutanı geri çekilmek, hatta tahliye etmek için planlar hazırlamışken bu zafer sonucu karşı tekrar taarruz emrini verebilmiştir. Bu taarruzlar sonunda ise Birleşmiş Milletler ordusu gereken cesareti bularak yeniden genel taarruz yapınca Mart ayında Seul tekrar kurtarılacak 38nci paralele ulaşılabilmiştir.

3. ALBAY CELAL DORA'NIN KORE'DEKİ BAŞARILARININ YANSIMASI

Türk Birliğinin kat be kat fazla Çin ordusu karşısında Kumyangjangni muharebelerindeki başarısı büyük yankı uyandırmıştır. Bu savaşta Türklerin taarruzunu gören Amerikalı Yarbay Blair'in Kore'de yayınlanan Kolordu günlük gazetesindeki izlenimleri şu şekildedir: “Bu harekât şüphesiz ki harbin en kanlı piyade muharebesi olmuştur. Şahsi tecrübeme dayanarak şunu kesin

⁴¹ Celal Dora, age, s.200.

⁴² Ali Denizli, *Kore Savaşı*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2010, s.120.

⁴³ Sadece 27 Ocak günü ele geçirilen mevzilerde Çin birliklerinin sayılan zayıfının 474 ölü ve 23 esir olduğu Amerikan resmi makamlarının tespitine göre düşman kaybının 1734 olduğu tespit edilmiştir. Bkz. *Kore Harbinde TSK'nin Muharebeleri*, s.212.

⁴⁴ Celal Dora, age, s.205.

olarak söyleyeyim ki bu taarruz herhangi bir harbin en kanlı muharebesi olmuştur. Türkler harikulade, harp tarihinde uzun müddet yaşayacaktır. Çinliler, gördüğüm boş mermi kovanlarına bakılırsa, çok şiddetli çarpışmışlardır. Kaide olarak, bu gibi hazırlanmış mevzilere taarruzda, taarruz eden tarafın savunan tarafa nazaran üç misli kuvvetli olması lazımdır. Hâlbuki burada, mevzilerdeki her kızıl Çinli ile bir Türk çarpışıyordu. Ancak, Türkler çok üstün nitelikte askerlerdi.”⁴⁵

25-27 Ocak 1951 tarihlerinde Albay Celal Dora'nın komuta ettiği Alayın yaptığı taarruzlarda elde ettiği muazzam başarı Dünyayı etkilemiştir. Türk ve Dünya basını başta olmak üzere dış ülkelerde hemen tesirini göstermiştir. Birçok hükümet ve elçilik temsilcileri özellikle Türk Devletini ve ordusunu tebrik etmişlerdir. Türk başarısı komünist yayılcılığına karşı önemli bir aşama olarak nitelendirilmiştir. Türk milletinden de kazanılan zafer üzerine cepheye binlerce kutlama telgrafi gönderilmiştir. Kazanılan zafer ve başarının en önemli mimarlarından biri olan Alay Komutanı Celal Dora'ya alayından başarılı olanlara madalya verilmesi için isim sorulması üzerine kendisi şu tarihi yanıtı vermiştir: “Bu zafer alayın bütün subay, astsubay ve erlerinin en büyük fedakârlıkları göstererek kül halindeki gayretleriyle kazanılmıştır. Bu kahramanlar kitlesi arsından kahraman seçmek kudretini kendimde göremiyorum. Her birisi diğerinden üstün kahramanlık gösteren bütün alay mensuplarının hepsi madalyaya müstahaktırlar.”⁴⁶ Bunun üzerine Amerika Birleşik Devletleri Kongresi tarafından 24İnci Alay sancağına Dünyada ilk kez kendi ülkesi dışındaki bir ülkenin birliğine Mümtaz Birlik Nişanı (Distinguished Unit Station) verilmiştir⁴⁷. Ayrıca Güney Kore Cumhurbaşkanlığı tarafından da Türk Silahlı Kuvvetleri'ne üstün “Birlik Nişanı” verilmiştir⁴⁸. Komutanlığında

⁴⁵ *Kore Harbinde TSK'nin Muharebeleri*, s.213.

⁴⁶ Celal Dora, age, s.208-209.

⁴⁷ Yapılan törenle 8. Ordu Komutanı General Van Fleet tarafından Alay sancağına takılan Kongrenin 21 Haziran 1951 tarihli bu nişanın beratında şunlar ifade edilmiştir: “Kore’de BM kuvvetlerinin bir kısmını teşkil eden Türk silahlı Kuvvetleri 25-27 Ocak 1951 tarihleri arasında düşman kuvvetlerine karşı giriştikleri harekâta gösterdikleri olağanüstü kahramanlık, taltife layık görülmüştür. Düşmanın inatçı direnmesine karşı kahraman askerler, süngülerini takarak kasabalarda, açık arazide ve yalçın kayalıklarda ve gizlendiği her yerde ve mevzilerde hücum ile düşmanı sürüp atmıştır. Türk Silahlı Kuvvetleri ve emrindeki birlikler olağanüstü kahramanlık, cesaret, savaş meydanında görevlerini tam olarak başarma ve üstlerine bağlılıkları ile sivrilmişlerdir Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve emrindeki birliklerinin savaşdaki müstesna ve olağanüstü tarihi başarıları ve örnek alınmaya değer savaş kabiliyetleri, kazanmış oldukları ünü bir kat daha artırmıştır.” Bkz. *Kore Harbinde TSK'nin Muharebeleri*, s.214-216.

⁴⁸ Verilen bu nişanın beratında şunlar ifade edilmiştir: “Kore Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Kore’de Türk Silahlı Kuvvetleri Komutanlığına, çok değerli ve müstesna hizmet ve kahramanlıkları dolayısıyla Cumhurbaşkanlığı Birlik Nişanı vermekle iftihar duymaktadır. Kahraman Türk Silahlı Kuvvetleri ve bağlı birliklerinin yaptığı amansız hücumlara karşı, düşman inatla direnmeye çalışsa da Türk Silahlı Kuvvetleri, hücumlarını cesaretle, inatla ve amansız şekilde yapıyordu. Türk Silahlı Kuvvetleri eşsiz cesaret ve kahramanlıkları hayrete değer, Bu olağanüstü başarılar, Türk birliklerinin ününü artırmış ve demokrasi ilkelerinin sürekliliğine

göstermiş olduğu üstün başarı sebebiyle Albay Celal Dora, ABD Başkanı tarafından 24 Kasım 1951 tarih ve 91 sayılı berat ile Amerikan Ordusunun en yüksek üçüncü derece madalyası olan Gümüş Yıldız Madalyası (Silver Star) ile taltif edilmiştir.⁴⁹

Celal Dora'nın büyük payının bulunduğu bu taarruz ve kazanılan zafer, yalnız cephedeki 1nci Kolordu'ya değil, tüm 8nci Ordu askerlerine büyük moral vermiş ve Türk birliklerinin bu olağanüstü başarısı üzerine o günlerde yapılan Kore'yi tahliye planından vazgeçilmiştir. İlk önce 1nci Kolordu, iki gün sonra da 9ncu Kolordu ile 8nci Ordu birlikleri elde edilen başarı üzerine Çin ordusuna karşı taarruza geçmiştir. Kore'de Amerikan Birliğinin imha edilmesinden sonra ikinci kez savaşın akış yönünü değiştiren Türk Tugayı, Kore'den ayrılmayı düşünen BM Ordusu'na, Çin ordusunun da yenilebilir olduğunu göstermiş ve Türk birlikleri, Çinlileri, en iyi savundukları mevzilerinden 10 km. kadar geri sürmeyi başarmıştır. Elde edilen bu hat BM Ordusu'nun savaşın sonuna kadar gidebildiği en son hat olmuştur.

Sürekli cephede Mehmetçik ile birlikte bulunan ve arazide aylarca aşırı soğuk şartlarda kalan Albay Celal Dora yaşının da gereği olarak 8 Şubat 1951'de rahatsızlanmış ve 18 Şubat günü Pusan'da ameliyata alınmış ve 15 gün sonra tam iyileşmediği halde birliğinin başına geri dönmüştür. Albay Celal Dora verdiği kararlarla Türk Birliğinin güvenini yeniden kazandırmış ve Birliğe verilen görevler ile Eylül ayına kadar çeşitli çatışmalarla her geçen gün Türk askerinin muharebelerde ustalaşmasını sağlayarak önemli başarılar kazanmıştır. Albay Celal Dora'nın Mart sonrası Türk birliklerinin başında verdiği mücadele ise herkesin takdirini kazanmıştır. Özellikle Türk askerinin maneviyatını etkileyen birçok olay ve durumda önemli liderlik örneği sergilemiştir. Bunlardan biri olarak kendisinin yaşadığı ilginç bir olayın kendi anlatımıyla incelenmesi halinde Albay Celal Dora'nın diğer Türk askerleri ile beraber muharebedeki yaşadıkları ruh hallerini anlamanın kolaylaşacağı görülecektir.

yardım etmiş ve Kore savaş meydanlarında takdire değer şekilde temsil ettikleri BM ve Türk vatanının itibarını yükseltmiştir.” Bkz. *Kore Harbinde TSK'nin Muharebeleri*, s.217.

⁴⁹ Bkz. <http://valor.defense.gov/DescriptionofAwards.aspx>. (Erişim Tarihi: 20 Nisan 2015). Albay Celal Dora'ya verilen madalyanın beratında özetle şunlar ifade edilmektedir; “ ABD Başkanı olarak Kongre'nin verdiği yetkiye dayanarak Albay Celal Dora'ya Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı 241 nci Alay Komutanı olarak, Birliğinin başında 20 Ocak-6 Şubat 1951 tarihleri arasında Kore'nin Suwon yakınlarındaki muharebelerde gösterdiği cesaret ve yiğitlik ile öne çıktığından dolayı Gümüş Yıldız madalyasını takdim etmekten mutluluk duyarım. Albay Dora, komuta ettiği Alayın savunduğu 156 rakımlı tepeye sayıca üstün düşman gücünün yapmış olduğu taarruzlara karşı büyük bir mukavemet ile birlikleri birlikte karşı koymuş, defaeten tekrarlanan ölümcül düşman ateşine karşı bizzat kendisi mücadele etmiş ve muharebelerin en çetin anlarında Alay Komutanı olarak varlığı ile askerlerine düşmanı her ne pahasına olursa olsun yok etmek azmi ve ilhamı kazandırmıştır. Albay Dora tarafından sergilenen üstün liderlik, düşman ateşi altında dahi korkusuzluk ve vazifeye bağlılık hem Türk Birliklerine ve hem 241'nci Alayının başarısında büyük bir katkı sağlamıştır.” Bkz. http://www.koreanwar-educator.org/topics/silver_star_foreign/ (Erişim Tarihi: 20 Nisan 2015).

4. ALBAY CELAL DORA'NIN KORE MUHAREBELERİNDE YAŞADIĞI İLGİNÇ OLAY VE HATIRALAR

Albay Celal Dora'nın Kore'de bulunduğu sırada kendisini hayli etkileyen ve Türk ordusunun manevi cephesini dile getirdiği bir hatırası onun ne kadar samimi ve içten bir inanca sahip asker olduğunu gözler önüne sermektedir. Yazdığı kitapta belirttiğine göre; "6 Temmuz 1951, Ramazan Bayramı'nın birinci günü idi. Bu Ramazan'ın çoğunu cephede geçirmiştik. Erat ve subaylarımızdan birçoğunu muharebenin çok zor ve tahammülsüz şartlar, altında dahi oruçlarını tutmuş, buldukları her fırsatta namazlarını kılmış ve Kur'an'larını okumuşlardı. Bu bayram namazını ihtiyat bölgesinin ortasında ve etrafı yüksek kavak ağaçları ile çevrili zümrüt gibi yemyeşil büyük çayırılıkta bütün tugayca toplu olarak kılmayı kararlaştırdıktan sonra içimde bir ürperti hissetmiştim. Beş bin kişi namazda iken maazallah düşmanın bir uçak filosunun taarruzuna uğradığımız takdirde ne büyük bir felakete uğrayacağımızı gözümün önüne getiriyor ve bir türlü gönlüm razı olmuyordu. General Yazıcı'ya taburların kendi bölgelerinde ve ayrı ayrı namazlarını teklif ettimse de imam adedinin azlığı yüzünden imkân görülmemişti. Akşamdan verilen emir gereğince namaz kılınacak yerin dört tarafı uzaklardan ve yakınlardan erkence emniyete alınmış ve birlikler henüz ortalık ağarmadan abdestlerini alarak kendi bölgelerinden çayırılığa doğru gelmeye başlamışlardı. Hava çok açık ve berraktı. Havada en küçük bir parça bulut dahi yoktu. Birlikler çayırılık bölgeye gelirken onlarla birlikte bir sis tabakası da çayırılık üzerine çökmeye başlamıştı. Cemaat çoğaldıkça bu sis tabakası da kesafet peyda etmiş ve 10 metre ilerisi görünmez bir hal almıştı. Bir hikmet-i ilahi bu sis tabakası yalnız bu kavaklık bölgeye inhisar etmiş ve bu bölgenin dışında kalan sahada sisten hiçbir emare görülmemişti. Cenab-ı Hakk'ın Türk birliğini koruduğunun en büyük nişanesi olan bu sis tabakası içinde namazımızı kıldıktan, duasını yaptıktan ve bunu müteakip birbirimizle sarmaş dolaş bayramlaştıktan sonra birlikler kendi bölgelerine giderlerken sis de birdenbire ortadan kaybolmuştu. Allah bizi yalnız burada değil her yerde koruyordu."⁵⁰

Albay Celal Dora'nın hatıralarında buna benzer birçok olay tüm çıplaklığı ve samimiyetiyle aktarılmıştır. Onu en çok üzen husus ise Türk askerinin verdiği kayıplar ile tam olarak Birliğine destek çıkmayan zayıf ve yetersiz rütbeli bazı personeldir. Savaşın durağanlaşması üzerine diğer ülkeler gibi Türk Birliğinin de Türkiye'den gönderilen takviye ve zinde yeni personeli ile yer değiştirmesi sonucu ilk giden kafilenin değiştirilmesi emri verilmiştir. Bu emir üzerine Türk Birliği yeni gelen ekiple yer değiştirmiştir. Albay Celal Dora da Alayın emir komutasını daha sonra cephede bir havan saldırısında şehit olacak olan Albay Nuri Pamir'e teslim ederek Ekim ayında Türkiye'ye geri dönmüştür. Albay Celal Dora'dan sonra da yaklaşık üç yıl daha sürecek olan Kore savaşları

⁵⁰ Celal Dora, age, s.388.

sonunda Türk Tugayı kendisine verilen görevleri mümkün olan en iyi şekilde yerine getirmiş ve Kore'de tüm katıldığı muharebeler sonucunda; 37 subay, 26 astsubay, 658 er olmak üzere toplam 721 şehit, 2147 yaralı, 346 hasta, 234 esir ve 175 kayıpla savaşı tamamlamıştır. Türk Tugayının savaşlar boyunca verdiği 462 Türk şehidi Güney Kore'de Seul-Pusan Kasabası yakınlarındaki Tanggok Mezarlığı içerisinde bulunan Pusan Şehitliği'nde bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nin bu savaştaki personel kaybının büyüklüğü bölgeye giden ABD ve Birleşik Krallıktan sonra üçüncü sıradadır. Kore savaşından tarafların kayıplarının durumu ise şöyledir: Güney Kore ordusu 141 bin ölü ve 43 bin kayıp, Birleşmiş Milletler kuvvetleri toplam 36 bin ölü vermiş, karşı taraftan Kuzey Kore ordusu 295 bin ölü, komünist Çin ordusu da 184 bin ölü vermiştir. Ayrıca Kore'de sivil halktan da her iki kesimden toplam 3 milyon kişi kadar ölmüştür.

SONUÇ

Albay Celal Dora, 1950 yılında Kore yarımadasında çıkan ve Türkiye'-nin de asker göndererek dâhil olduğu savaşların ilk safhasında görev yaparak büyük bir ün ve takdir kazanan, çok çeşitli madalya ve taltiflere mazhar olan Türk ordusunun yakın dönemde ismi en çok anılan Harput doğumlu komutanlarının başındadır. Kendisi doğup büyüdüğü Harput'un değer ve inanç iklimini ruhunda daima taşımış, içinde yaşadığı kültürün ve anlayışın en güzel örneklerini sergilemiş, mesleğinde daima Harput'un temsil ettiği ahlak ve doğruluğun en iyi temsilcisi olarak memleketine ve milletine hep bağlı kalmıştır.

Kore savaşları esnasında üstlendiği komutan sorumluluğunu üstün liderlik anlayışı ile yerine getiren Albay Celal Dora, milletine hizmet edecek birçok vatan evladını da en iyi şekilde yetiştirerek vazifesini büyük bir heves ve fedakârlıkla yerine getirmiştir. Ailesinden ve yetiştiği ortamlardan aldığı ilhamla basit kazanç ve arzular yerine hep idealleri uğruna savaşmış, doğruları söylemiş ve doğru olanları icra etmiştir. Harput coğrafyasının mert, fedakâr, sabırlı ve samimi fertlerine bir örnek kişilik olarak memleketinin ismini hep önde tutmuş ve öyle yaşamıştır.

Albay Celal Dora, gelecek nesillerce Harput'un değerli bir evladı olarak örnek alınması ve ileri sürdüğü fikir ve inançları benimsenmesi gereken büyük bir şahsiyeti olarak daima anılacak ve idealleri uğruna savaşan büyük Türk ordusunun önemli bir komutanı olarak daima yâd edilecek büyük bir kahramanıdır. Albay Celal Dora, Harput'un önemli tarihi mirasını değerli kılan bir parçası olarak her zaman hatırlanmayı hak etmektedir.

KAYNAKÇA

Ahmet İzzet Paşa, *Feryadım*, 1 nci Cilt, Nehir Yayınları, İstanbul, 1992.

Ali Çimen, Gökür Göğebakan, *Tarihi Değiştiren Savaşlar*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2006.

Ali Denizli, *Kore Harbinde Kunuri Zaferi*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2010.

- Ali Denizli, *Kore Savaşı*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2010.
- Bahtiyar Yalta, *Kunuri Muharebeleri ve Geri Çekilmeler*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2005.
- Celal Dora, *Kendi Yazdığı Şahsi Dosyasındaki Otobiyografisi*.
- Celal Dora, *Kore Savaşında Türkler, 1950-1951*, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1963.
- Cem Fakir, *Şimal Yıldızı, Son Kore Gazileri*, NTV Yayınları, İstanbul, 2010.
- Cumhuriyet Gazetesi, 12 Aralık 1950.
- Emine Pancar, Aydın Öğredik, "Demokrat Parti Döneminde Elazığ'da Siyasi Hayat (1954-1957)", *Fırat Üniversitesi Harput Uygulama ve Araştırma Merkezi Geçmişten Geleceğe Harput Sempozyumu*, Elazığ 23-25 Mayıs 2013.
- Ercan Haytoğlu, "Kore Savaşı ve Denizli Kore Şehitleri ile Gazileri", *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl:2002 (1) Sayı:11, ss.76-115.
- Erdal Açıkse, *Salnamelere göre Mamuratül Aziz Vilayetinde Maarif*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), 1985.
- Genelkurmay Başkanlığı, *Kore Harbinde TSK'nin Muharebeleri (1950-1953)*, Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1975.
- <http://valor.defense.gov/DescriptionofAwards.aspx>. (Erişim Tarihi: 17 Nisan 2015).
- http://www.koreanwar-educator.org/topics/silver_star_foreign/ (Erişim Tarihi: 20 Nisan 2015).
- http://www.tbmm.gov.tr/TBMM_Album/Cilt2/index.html (Erişim Tarihi: 20 Nisan 2015).
- http://www.tbmm.gov.tr/TBMM_Album/Cilt2/index.html (Erişim Tarihi: 23 Nisan 2015).
- İbrahim Artuç, *Kore Savaşlarında Mehmetçik*, Kastaş Yayınları, İstanbul, 1990.
- İshak Sunguroğlu, *Harput Yollarında*, Özyayın Matbaası, İstanbul, 1968.
- Memduh Paşa, *Yemen Islahatı ve Bazı Mütalaat*, İstanbul, 1325.
- Metin Toker, *Demokrasimizin İsmet Paşa'lı Yılları 1944-1973, DP'nin Altın Yılları 1950-1954*, Ankara, 1991.
- Mim Kemal Öke, *Unutulan Savaşın Kronolojisi Kore, 1950-53*, İstanbul, 1990.
- Nazım Dünder Sayılan, *Kore Harbinde Türklerle*, MEB. Kitaplığı, Ankara, 1996.
- Oral Sander, *Siyasi Tarih 1918-1994*, 8.Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2000.
- Ömer Osman Umar, "Yemen Hakkında Ferid Paşa'nın Lâyihası", *Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Dergisi*, Temmuz 2003, Cilt. I, Sayı: 2.

Tahsin Yazıcı, *Kore Birinci Türk Tugayında Hatıralarım*, Ülkü Basımevi, İstanbul, 1963.

Ünal Taşkın, Ahmet Faruk Güler vd., *Elazığ Eğitim Tarihi*, Elazığ MEB Yayınları, Elazığ, 2010.